

Prusko – rakouská válka 1866 a Semanín

V roce 1866 vyvrcholilo soupeření Rakouska a Pruska o vedoucí roli v tzv. Německém spolku. Diplomatická jednání ustrnula a schylovalo se k válce. Rakušáci věřili ve svou početní převahu v pěchotě, dělostřelectvu i jezdecktvu a prohru si nepřipouštěli. Prušáci však byli pružnější v moderním strategickém vedení a měli rychleji nabíjitelné flinty v leže, oproti rakouským předovkám nabíjeným ve stoje. U Hradce Králové následně došlo k poměrně krátké bitvě, která víceméně rozhodla celou válku a Rakousko mezi německými zeměmi natrvalo ztratilo předsednictví. Po střetu u Hradce byly počty zajatců na obou stranách obdobné, ale ztráty rakouského mužstva byly díky rychlejším puškám Prusů až pětinasobné. Rakušané museli ustoupit.

Semanínská obecní pamětní kniha události zaznamenává. Pruské vojáky očekávali vesničané s obavami. Předcházela je pověst bezohledných hrubiánů. Lidé zakopávali a zazdívali své cennosti, mladíci si připravili úkryty v lesích, aby je Prušáci násilím neodvedli. 19. května 1866 přitáhli první vracející se rakouští husaři a pod vsí rozbilili ležení, které setrvalo po 4 týdny. Kolem 20. června byl přesun vojska natolik silný, že silnice z Opatova do Semanína a dále do Třebové (tehdejší cesta vedla podél Kozlovského kopce nad Borkem) nebyla nikde volná. 6 důstojníků a 100 mužů 44. pěchotního regimentu arcivévody Albrechta se ubytovalo v tehdejší školní budově č.p. 100. Část regimentu se rozmístila po domech, část v polním ležení na louce pod vsí. Na vozech se přemísťovaly tisícovky vojáků a doprovázelo je na 600 proviantních povozů. V noci na 25. června stály povozy od Hvězdy po Semanín přímo na silnici. Jen v Semaníně bylo ve zmíněném ležení náraz přes 2000 koní! Pole s obilím zůstala zcela zdupaná, jetele a louky zkrmeny.

8. července dorazili Prusové a nakvartýrovali se do domácností. Zůstali do 10 srpna. Byli hladoví a žízniví, ale co si vyžádali, to zaplatili do halíře. Nebyli tak hrozní, jak je líčili ustupující Rakušáci a zejména propaganda v novinách, přesto se jich lidé báli. Ve chlévě č.p. 52 čeledín hodil seno důstojnickému koni tak nešikovně, že srazil nějaké prkno důstojníkovi na hlavu. Ten mu pochopitelně vynadal a vyhrožoval mu postihy. Vystrašený čeledín tu noc utekl zadním okénkem někam do lesa a do odchodu vojáků se nevrátil. Důstojník na něj do rána samozřejmě již dávno zapomněl ...

Za vojáky však přišla cholera. V nejhorších dnech umíralo denně 6-7 místních. Nesměl se ani zvonit umíráček, aby se panika mezi občany nezvětšovala. Nakonec si cholera vyžádala pouze v obci 57 obětí. Pronásledovala i Prušáky, přemísťující se na jižní Moravu.

Při postupu Prusů zpět do Pruska přitáhli do Semanína znovu. V č.p. 8 ležel právě nebožtík. Projíždějící oficier vešel do světnice a chtěl něco k pití. Jakmile uviděl mrtvolu, otočil se, vyběhl ven a prchal i s ostatními, jak se báli nakažení. Nebožtík však neměl s cholerou nic společného – umřel přirozenou smrtí.

Pro nás je zajímavá nepřehlédnutelná humánnost války oproti následujícím oběma světovým. Rychle začala, rychle skončila a obyvatelstvo od projíždějících vojsk příliš netrpělo. Vojáci se chovali k obyvatelstvu až kavalírsky.

Ústup rakouské armády 4.7.1866 k České Třebové, „vodorovná“ větev vojska přichází od Semanína.

Repro z: Josef Kolečka: Bitva u Hradce Králové 1866, In: Slovo k historii, 1986, č. 4.